

## COÖPERATIEVE VEREENIGINGEN.

N<sup>o</sup>. 103.

*Coöperatieve stoomzuivelfabriek » het Steenvak », onder Ee in de gemeente Oostdongeradeel.*

Op heden, Zaterdag den veertienden April achttienhonderd acht en tachtig, zijn voor mij Jitze Feenstra, notaris binnen het arrondissement Lecuwarden, der provincie Friesland, ter standplaats Metslawier in de gemeente Oostdongeradeel, in tegenwoordigheid van na te noemen twee getuigen verschenen:

- Jacob Jacobs Dijkstra, landbouwer, wonende te Westergeest;
- Anthony Jans Helder, landbouwer, wonende aldaar;
- Jacob Hendriks Obma, landbouwer, wonende te Ee;
- Willem Berends Terpstra, landbouwer, wonende aldaar;
- Berend Sipkes Wouda, landbouwer, wonende aldaar;
- Fetze Tjallings Alberda, landbouwer, wonende aldaar;
- Teake Jans Bakker, landbouwer, wonende aldaar;
- Pieter Jans Sjoeks, landbouwer, wonende aldaar, en
- Douwe Pieters Zijlstra, landbouwer, wonende te Oostrum.

Welke comparanten verklaarden bij deze akte op te richten eene vereeniging onder den naam van *Coöperatieve stoomzuivelfabriek » het Steenvak », en daarvoor vast te stellen de navolgende statuten:*

*Naam, doel, middelen, duur en grondbeginselen.*

Artikel een. Onder Ee in de gemeente Oostdongeradeel is gevestigd eene vereeniging genaamd: *Coöperatieve stoomzuivelfabriek » het Steenvak ».*

Artikel twee. Het doel der vereeniging is gemeenschappelijke zuivelbereiding, door de exploitatie eener *stoomzuivelfabriek* en den verkoop van de te verkrijgen producten.

Deze fabriek zal te dien einde niet op Zondag in werking mogen worden gesteld.

Artikel drie. Om dit doel te bereiken sticht de vereeniging eene *stoomzuivelfabriek* op door haar aan te koopen grond nabij het Steenvak onder Ee.

Behalve op Zondagen verbinden de leden zich om tweemaal per dag op door het bestuur te bepalen uren, aan deze fabriek ter bereiding te leveren alle melk van het rundvee der boerderij, bij ieder hunner in gebruik, behoudens die welke zij dagelijks voor huishoudelijk gebruik noodig hebben.

Artikel vier. De vereeniging verkoopt vervolgens de verkregen producten en verdeelt de zuivere opbrengst daarvan onder de leden, naar verhouding der door elk geleverde melk, berekend per liter.

Artikel vijf. Onder zuivere opbrengst wordt verstaan de voor de verkochte producten gemaakte gelden, na aftrek van een cent per liter ingebrachte melk.

Het bedrag, met deze ingehouden centen verkregen, wordt gebruikt voor bestrijding der in artikel twaalf bedoelde uitgaven en voor de vorming van een reservefonds, terwijl het gedeelte voor een en ander niet vereischt, per drie maanden onder de leden wordt verdeeld, naar gelang van de door ieder ingebrachte hoeveelheid melk, gedurende het tijdvak waarover de verdeling loopt.

Artikel zes. Wanneer daarvan de wenschelijkheid blijkt, kan ook melk van anderen ter bereiding worden aangekocht.

Artikel zeven. De vereeniging wordt, behoudens verlenging na afloop van het tijdvak, opgericht voor den tijd van twaalf jaren, aanvangende met den datum van openbaarmaking der statuten in de *Staatscourant*.

Artikel acht. Het domicilie der vereeniging en dat van elk der leden in het bijzonder, is gevestigd ten kantore der vereeniging onder Ee.

Artikel negen. Het dienstjaar vangt aan den twaalfden Mei, des middags twaalf uur.

#### *Geldmiddelen.*

Artikel tien. Het voor de oprichting der vereeniging, den aankoop van het terrein, de stichting der fabriek en het aanschaffen der machines, werktuigen en gereedschappen, benoodigd kapitaal, ten bedrage van twaalf duizend gulden, zal worden geleend onder hypothecair verband van de fabrieksgebouwen met hetgeen daartoe door bestemming behoort en solidaire borgstelling van al de leden.

De leening zal in twaalf jaren worden afgelost, waarvoor jaarlijks buiten en behalve de rente, eene som van een duizend gulden uit de kas der vereeniging beschikbaar zal worden gesteld.

Artikel elf. Er wordt een reserve-kapitaal gevormd, waarvoor in de rekening van elk boekjaar een bedrag van minstens eenhonderd als vaste post van uitgaaf zal worden aangebracht totdat dit fonds, met inbegrip van de door belegging te verkrijgen revenuen, een bedrag van een duizend gulden heeft bereikt.

Daaruit zullen de teruggaven geschieden, bedoeld bij artikel negentien. Wordt over eenig bedrag beschikt, dan zal onmiddellijk tot aanvulling, overeenkomstig het eerste lid van dit artikel, worden overgegaan.

Artikel twaalf. Op de rekening der vereeniging worden in uitgaaf gebracht: de termijnen van aflossing der aan tegane geldleening; de van die leening verschuldigde renten; de belooning van het dienstbaar personeel; het benoodigde voor onderhoud van gebouwen, machines en gereedschappen, brandstoffen, belastingen, de kosten der administratie, assurantie der gebouwen en roerende goederen en verdere kosten van exploitatie.

Artikel dertien. De rechten der leden op de baten der vereeniging en hunne aansprakelijkheid voor hare verbintenissen en schulden, worden bepaald naar de verhouding bij artikel vier aangenomen.

Artikel veertien. Leden der vereeniging zijn de oprichters en zij die later als zoodanig mochten worden aangenomen.

Artikel vijftien. Tot leden kunnen worden aangenomen meerderjarige veehouders en veehoudsters, in het volle genot van de burgerlijke en burgerschaps-rechten, die zich verbinden den inleg te betalen zooals die naar omstandigheden door de leden zal worden bepaald.

Artikel zestien. Wie als lid wenscht te worden aangenomen, richt daartoe vóór den eersten Mei een schriftelijk verzoek aan het bestuur. Het bestuur brengt dit verzoek met zijn advies in de eerstvolgende vergadering der leden, ten einde daarover te beslissen en, in geval van toelating, daarvoor de voorwaarden vast te stellen. Van het genomen besluit wordt door het bestuur aan den adressant kennis gegeven.

Artikel zeventien. Rechtverkrijgenden van een overleden lid kunnen, met goedkeuring van de leden, den overledene in dit lidmaatschap opvolgen. Zij geven, zoo mogelijk binnen drie maanden na het overlijden, hunnen wensch daartoe schriftelijk aan het bestuur te kennen.

Artikel achttien. De leden der vereeniging worden geacht hunne erfgenamen of rechtverkrijgenden te verbinden om, voor het geval deze met dezelfde melkerij zich bij de vereeniging kunnen aansluiten, daartoe over te gaan, op verbeurte van alle aanspraken op uitkeering, restitutie en mede-eigendom, tenzij hunne toelating wordt geweigerd. In dit geval wordt de uitkeering geregeld naar het volgend artikel.

Artikel negentien. Die om geldige redenen, ter beoordeeling der leden, genoodzaakt is uit de vereeniging te treden, ontvangt de helft van het bedrag dat door zijne melkleverantie is bijgedragen in de aflossing der in artikel tien bedoelde leening en in de vorming van het bij artikel elf bedoelde reserve-kapitaal terug. In geen geval wordt deze uitkeering berekend over hooger bedrag dan zal zijn afgelost op den twaalfden Mei achttienhonderd acht en negentig.

Artikel twintig. Hij die uit de vereeniging wenscht te treden, geeft daarvan minstens drie maanden vóór den afloop van het dienstjaar, schriftelijk kennis aan het bestuur, met opgaaf zijner motieven.

Artikel een en twintig. Op hen, die volgens het oordeel der leden, zonder geldige beweegredenen, uit de vereeniging treden, is toepasselijk hetgeen bij artikel achttien ten aanzien van niet-toetredende erfgenamen is vastgesteld. Zij blijven bovendien aansprakelijk voor de schulden en schaden, gedurende hun lidmaatschap gemaakt en geleden en zijn verplicht op de eerste aanmaning van het bestuur als boete in de kas der vereeniging te storten twintig gulden per rund, van het getal, dat gedurende het lidmaatschap gemiddeld jaarlijks door hen is gemolken.

Artikel twee en twintig. Elk lid kan wegens overtreding der statuten en van het huishoudelijk reglement en onteerende handelingen, door de leden, op gemotiveerd voorstel van het bestuur of van een vijfde der leden, van zijn lidmaatschap vervallen worden verklaard, bij besluit der leden, waartoe zal worden vereischt twee-derde der uitgebrachte stemmen.

Op hem is van toepassing het bepaalde bij artikel een en twintig ten aanzien van uittredende leden, zonder geldend motief.

Artikel drie en twintig. De leden die om geldige redenen vóór de aflossing der schuld uit de vereeniging treden, behouden, zoolang die schuld niet geheel is afgelost, het recht weder tot de vereeniging toe te treden, alleen onder verplichting om in de kas der vereeniging terug te storten het daaruit bij de uittreding ontvangen bedrag, beloofd bij artikel negentien.

Artikel vier en twintig. Met goedkeuring der leden kan het lidmaatschap met al de verkregen rechten en verplichtingen, echter zonder verplicht te zijn tot betaling van eenige bijzondere contributie, worden overgelragen aan een ander, die dan geacht wordt eenvoudig in de plaats te zijn getreden van het lid dat hij vervangt.

Artikel vijf en twintig. Leden, die gedurende eenig tijdvak, om door de vereeniging gebillijkte redenen, verstoken zijn van de gelegenheid om melk te leveren, ontvangen alsdan jaarlijks met behoud van verkregen rechten, eene rente van vier percent van het bedrag, waarop zij, in geval van uittreding, volgens artikel negentien recht zouden hebben.

In geval van continuatie der vereeniging, na aflossing der meerge-noemde geldleening, worden hunne aandeelen in de baten op taxatie van twee deskundigen, in contanten uitgekeerd, tenzij bedoeld bezwaar inmiddels mocht zijn opgeheven.

Artikel zes en twintig. Een door de leden vast te stellen huishoudelijk reglement bepaalt verder de rechten en verplichtingen der leden onderling en regelt de bijzonderheden van beheer, de exploitatie der fabriek en de wijze van werken.

Artikel zeven en twintig. Elk verschil over de toepassing van eenig artikel dezer statuten en van het huishoudelijk reglement, wordt beslist door het bestuur, behoudens recht van hooger beroep op de vergadering der leden, die alsdan beslist in het hoogste ressort.

Ieder lid verbindt zich geene quaestie in deze door den burgerlijken rechter te laten beslissen.

### *Bestuur, beheer en toezicht.*

Artikel acht en twintig. Het bestuur der vereeniging bestaat uit vijf leden. Zij worden gekozen door de leden, kiezen uit hun midden een voorzitter, secretaris en penningmeester en regelen hunne werkzaamheden bij huishoudelijk reglement.

Artikel negen en twintig. Zij hebben zitting gedurende den tijd van vijf jaren. De verkiezing geschiedt in de laatste algemeene vergadering van elk dienstjaar. Jaarlijks op den twaalfden Mei, voor het eerst in achttienhonderd negen en tachtig, treedt een hunner af, volgens een daarvan op te maken rooster. Zij zijn herkiesbaar. Wie voor eene buitengewone vacature tusschentijds wordt gekozen, treedt af op het tijdstip waarop zijn voorganger periodiek had moeten aftreden.

Artikel dertig. Het bestuur oefent toezicht uit over alles wat de exploitatie der fabriek betreft en vertegenwoordigt de vereeniging zoo in als buiten rechten. Tot het voeren van rechtsgedingen is machtiging der leden noodig.

Artikel een en dertig. De bestuurders genieten geen salaris, doch ontvangen restitutie van de door hen in het belang der vereeniging gemaakte kosten.

Artikel twee en dertig. Het dagelijksch beheer wordt gevoerd door een boekhouder, die alle bevelen van het bestuur heeft op te volgen

en door de leden wordt benoemd. Zijn salaris en zijne werkzaamheden worden bij instructie, door de leden vast te stellen, geregeld.

Artikel drie en dertig. Het toezicht op de handelingen van het bestuur wordt uitgeoefend door de leden, die eene commissie uit hun midden daarmede kan belasten.

*Vergaderingen, rekening en verantwoording en stemrecht.*

Artikel vier en dertig. Jaarlijks worden vier algemeene vergaderingen gehouden, in elk kwartaal een. In die vergaderingen worden de belangen der vereeniging behandeld en liquidatie gehouden over het afgelopen kwartaal.

De voorzitter belegt voorts zoo dikwijls vergadering als hem in het belang der vereeniging noodig voorkomt, of wanneer het door een vijfde der leden wordt verlangd.

Artikel vijf en dertig. De eerste jaarvergadering is bestemd voor het doen van rekening en verantwoording door den penningmeester over het afgelopen dienstjaar.

De boekhouding geschiedt op de wijze door het bestuur te bepalen.

Artikel zes en dertig. Tijd en plaats der vergaderingen worden minstens acht dagen te voren aan de leden bekend gemaakt bij biljetten, waarop de punten van behandeling zooveel mogelijk zijn vermeld.

Artikel zeven en dertig. Elk lid kan zich ter vergadering doen vertegenwoordigen, mits die lastgeving schriftelijk zij.

Niemand kan als lasthebber voor meer dan één lid optreden.

Artikel acht en dertig. De leden stemmen hoofdelijk, over zaken mondeling, over de keus van personen bij ongeteekende briefjes.

Staken de stemmen over eenig voorstel, dan wordt het geacht te zijn verworpen. Benoeming van personen geschiedt bij volstrekte meerderheid der uitgebrachte stemmen. Is deze meerderheid bij de eerste stemming niet verkregen, dan volgt eene tweede vrije stemming. Geeft ook deze geen vereischte meerderheid, dan wordt eene herstemming gehouden tusschen het dubbeltal, dat bij de tweede vrije stemming de meeste stemmen op zich vereenigde, of voor het geval meer personen evenveel stemmen verkregen hebben, tusschen hen allen en is hij, die dan de meeste stemmen erlangt, de benoemde. Bij staking van stemmen beslist het lot.

Artikel negen en dertig. Van het verhandelde in de vergaderingen worden door den secretaris aantekeningen gehouden, die door hem

worden ingeschreven in een daarvoor bestemd notulenboek. Deze notulen worden in de eerstvolgende vergadering door hem voorgelezen en, na goedkeuring, door den voorzitter en den secretaris geteekend.

#### *Ontbinding en vereffening.*

Artikel veertig. Tot ontbinding der vereeniging wordt alleen dan overgegaan, wanneer minstens twee-derde der leden daartoe besluit.

Artikel een en veertig. De vereffening geschiedt volgens de wettelijke voorschriften.

#### *Wijziging der statuten.*

Artikel twee en veertig. Geen voorstel tot wijziging wordt in overweging genomen dan in eene daartoe in het bijzonder opgeroepen vergadering, waarin minstens twee-derde der leden vertegenwoordigd is. Tot aanneming wordt drie-vierde der uitgebrachte stemmen vereischt.

Indien evenwel de beslissing moet worden uitgesteld op grond van het onvoldoende getal van vertegenwoordigde leden, kan ze in de onmiddellijk daarna opnieuw, volgens artikel zes en dertig, bijeengeroepen vergadering in ieder geval plaats hebben.

Artikel drie en veertig. Voor zoover daarvan bij deze statuten niet uitdrukkelijk is afgeweken, wordt deze vereeniging geregeerd door de bepalingen der wet van den zeventienden November achttienhonderd zes en zeventig, *Staatsblad* nommer tweehonderd zeven en twintig.

De verschenen personen zijn allen aan mij notaris bekend.

#### Waarvan akte.

Aldus gedaan en verleden op het Steenvak onder Ee, ten huize van Folkert Boonstra, op datum in het hoofd dezes gemeld, in tegenwoordigheid van Folkert Boonstra, kastelein op het Steenvak onder Ee, en Hendrik Van der Veen, notaris-klerk, te Metslawier woonachtig, als aan mij notaris bekende getuigen. En hebben de verschenen personen en getuigen deze minute onmiddellijk na voorlezing met mij notaris onderteekend.

(Geteekend:) J. J. Dijkstra, A. J. Helder, J. H. Obma, W. B. Terpstra, B. S. Wouda, F. T. Alberda, T. J. Bakker, P. J. Sjoeks, D. P. Zijlstra, F. Boonstra, H. v. d. Veen; J. Feenstra.

Geregistreerd te Dokkum, des zestienden April 1800 acht en tachtig, deel 90, folio 34 verso, vak 6; drie bladen, twee renvooien. Ontvangen voor recht een gulden twintig cent. De ontvanger, (geteekend:) *Bartelink*.